

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Lesostavu Zvolen, a.s.**, so sídlom vo Zvolene, Lučenecká cesta 5, IČO: 31 642 110, v dovolacom konaní zastúpeného advokátskou kanceláriou Ulianko & partners s.r.o. so sídlom vo Zvolene Nám. SNP 41, za ktorú koná Mgr. Michal Holčík, advokát, proti žalovanému **Lesostavu stred Zvolen, s.r.o.**, so sídlom vo Zvolene, Pribinova 825/32 IČO: 36 053 643, **o zaplatenie 10 665,20 Eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 12 C 262/2004, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10.decembra 2009 sp. zn. 12 Co 259/2009, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. decembra 2009 sp. zn. 12 Co 259/2009 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Zvolen rozsudkom z 22. apríla 2009 č.k. 12 C 262/2004-209 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 10 665,20 Eur s 13 % úrokom z omeškania ročne z uvedenej sumy od 6. decembra 2004 do zaplatenia a nahradiť mu trovy konania v sume 5197,10 Eur. Vychádzal zhodne so záveru znaleckého posudku znalkyne Ing. Dany Kováčovej zo zistenia, že spevnené plochy, odstavné plochy, inžinierske siete, prístupové cesty, vodovod, studne, oplotenie, zemné rozvody elektriny, septik sú výsledkom stavebnej konštrukcie postavenej stavebnými prácami zo stavebných výrobkov a teda sú v zmysle Stavebného zákona samostatné veci – stavby (na zriadenie každej z nich bolo potrebné vydanie samostatného stavebného povolenia) a že ide o veci pevne spojené so zemou, ktoré nie je možné odstrániť bez toho, aby neboli znehodnotené. Okrem toho za základ svojho rozhodnutia vzal zistenie, že tieto stavby, včítane sadových úprav v období od februára 2003 do novembra 2003 užíval výlučne žalovaný. Dospel k záveru, že uvedené stavby inventúrne

vedené v účtovníctve žalobcu ako hmotný investičný majetok, nie sú súčasťou pozemku, na ktorom sú umiestnené a ktorý vlastnícky patrí žalovanému tak, ako to nesprávne tvrdil žalovaný a že ich vlastníkom bol v rozhodnom období žalobca. Tým, že ich v rozhodnom období žalovaný užíval bez súhlasu žalobcu, hoci nebol ich vlastníkom, užíval ich bez právneho dôvodu. Keďže za ich užívanie neplatil nájomné, získal na úkor žalobcu bezdôvodné obohatenie v žalovanej sume, ktoré je povinný žalobcovi vydať (§ 451 ods. 1 OZ). Žalobe preto v celom rozsahu vyhovel. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 10. decembra 2009 sp. zn. 12 Co 259/2009 na odvolanie žalovaného rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol a rozhodol o trovách celého konania. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými zisteniami súdu prvého stupňa, nesúhlasil však s právnym posúdením veci. Uviedol, že žalobca sa domáhal vydania bezdôvodného obohatenia z titulu užívania stavieb bez právneho titulu. Jeho nárok bolo potrebné považovať za občianskoprávny a preto nebolo možné pre oblasť súkromného práva bez ďalšieho aplikovať ustanovenia osobitného zákona patriaceho do oblasti verejného práva, ktorým Stavebný zákon nepochybne je, ale bolo potrebné na vec použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka. Na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel k záveru, že všetky veci, vedené v účtovníctve žalobcu ako hmotný investičný majetok, ktoré podľa Stavebného zákona sú charakterizované z hľadiska stavebno-technického ako stavby, včítane sadových úprav, treba v zmysle § 120 ods. 1 OZ považovať za súčasť veci (pozemku), ktoré nie sú spôsobilé byť samostatným predmetom občianskoprávných vzťahov. Ak žalovaný nadobudol vlastnícke právo k pozemku, prešli na neho ako na nadobúdateľa spolu s pozemkom aj jeho súčasti, ktoré nemuseli byť výslovne uvedené v listine svedčiacej o zákonom nadobudnutí vlastníctva veci hlavnej. Užívaním týchto vecí žalovaným, nemohla preto žalobcovi vzniknúť akákoľvek ujma, t.j. ani majetková ujma vo forme získania bezdôvodného obohatenia. Rozsudok súdu preto v zmysle § 220 O.s.p. zmenil tak, že žalobu zamietol. K včasnosti odvolania uviedol, že žalovaný podal odvolanie v zákonom stanovenej lehote. Zákonná lehota na odvolanie totiž začala žalovanému plynúť 10. júla 2009 a uplynula 24. júla 2009. Keďže žalovaný podal odvolanie 22. júla 2009, podal ho včas. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal včas dovolanie žalobca. Navrhoval rozsudok odvolacieho soudu zrušit' a vec mu vrátit' na ďalšie konanie, resp. jeho rozsudok zmenit' tak, že sa rozsudok soudu prvého stupňa potvrdzuje a žiadal priznať náhradu trov celého konania. Uviedol, že odvolací súd mu svojim postupom odňal možnosť pred súdom konať a že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Odňatie možnosti videl v tom, že odvolací súd neodôvodnil náležite tú časť rozsudku, v ktorej dospel k záveru, že žalovaný podal odvolanie v zákonom stanovenej lehote. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia nie je zrejmé akými úvahami sa odvolací súd pri posudzovaní tejto otázky riadil, ktoré skutočnosti vzal za smerodajné a prečo a vôbec sa nevyjadril k prvému doručovaniu rozsudku okresného soudu. V tejto časti sa preto nedozvedel o príčinách rozhodnutia a nebolo mu umožnené primerane reagovať na nedostatky tohto rozhodnutia, prípadne namietat' jeho skutkové a právne závery. Napokon však v odvolaní uviedol, že odvolací súd nesprávne posúdil začiatok plynutia lehoty na odvolanie, keď nezohľadnil, že v danom prípade došlo k účinnému náhradnému doručeniu rozsudku žalovanému dňa 6. júla 2009. Lehota na odvolanie začala preto plynúť 7. júla 2009 a uplynula 21. júla 2009. Keďže žalovaný podal odvolanie 22. júla 2009 podal ho oneskorene, po zákonom stanovenej 15- dňovej lehote. Na tejto skutočnosti nič nemení ani fakt, že konajúci súd doručoval žalovanému všetky písomnosti na bývalú adresu jeho sídla. K meritu veci uviedol, že nesúhlasí s právnym názorom odvolacieho soudu, podľa ktorého sú „investičné celky“ súčasťou pozemku ako veci hlavnej. Naďalej trval na tom, že ide o samostatné veci (stavby), čo bolo jednoznačne konštatované aj v znaleckom posudku znalkyne Ing. Kováčovej, ktoré boli príslušenstvom nie pozemku, ale bývalej „obaľovačky“. Právny názor odvolacieho soudu neobstojí aj z dôvodu, že súčasť veci predpokladá, že nemôže byť oddelená od veci hlavnej bez toho, aby sa tým vec znehodnotila. Znehodnotením sa rozumie celkové zníženie funkčnosti veci (porušenie funkčnosti veci, že sa odníme veci hospodársky účel, na ktorý je vec určená). Nie je preto zrejmé, z akých dôvodov by studňa, septik, spevnená plocha alebo oplotenie mali patriť k pozemku a nemohli byť oddelené bez toho, aby sa pozemok znehodnotil. Pokiaľ odvolací súd posúdil predmetné stavby ako súčasť veci (pozemku), jednoznačne pochybil a nesprávne vec právne posúdil.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že odvolací súd základnú podmienku odvolacieho konania a to včasnosť podania odvolania, posúdil správne. Okresný súd mu totiž zásielku doručoval na adresu Zvolen, Pribinova 825/32, hoci na tejto adrese nesídlil od 8. decembra 2007. Jeho postup preto nebol správny. Rovnako nesprávne, v rozpore

s Poštovým poriadkom postupovala aj pošta, ktorá skrátila úložnú dobu zásielky. Odvolací súd aj v merite veci rozhodol správne a svoje rozhodnutie riadne a zrozumiteľne odôvodnil. Navrhol preto dovolanie žalobcu zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu vyplývajúcom z § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

Žalobca napadol dovolaním rozsudok krajského súdu z dôvodu, že krajský súd nesprávne posúdil jednu z podmienok prípustnosti odvolania a to včasnosť žalovaným podaného odvolania (v tejto časti namietal aj nedostatok dôvodov rozsudku) a z dôvodu, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie na nesprávnom právnom posúdení veci, keď všetky „investičné celky“ (jednotlivé stavby), vrátane sadových úprav, považoval v rozpore s § 120 ods. 1, 2 OZ za súčasť pozemku, na ktorom sa nachádzajú.

I. K námietke žalobcu týkajúcej sa prípustnosti odvolania treba uviesť, že okresný súd písomnosť, ktorej obsahom bol rozsudok, doručoval žalovanému 10. júna 2009 na adresu Zvolen, Pribinova 825/32, pričom žalovaný túto písomnosť v odbernej lehote neprevzal. Z výpisu z obchodného registra Okresného súdu Banská Bystrica vyplýva, že žalovaný mal sídlo na tejto adrese do 7. decembra 2007 a že v čase doručovania písomnosti mal sídlo vo Zvolene, T. Vansovej 1571. Predpokladom naplnenia účinkov náhradného doručenia písomnosti právnickej osobe v zmysle § 48 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého ak nie je možné doručiť písomnosť právnickej osobe na adresu jej sídla uvedenú v obchodnom registri alebo v inom registri, v ktorom je zapísaná, a jej iná adresa nie je súdu známa, písomnosť sa považuje po troch dňoch od vrátenia nedoručenej zásielky súdu za doručenú, a to aj vtedy, ak ten, kto je oprávnený konať za právnickú osobu, sa o tom nedozvie, je (okrem iného) nemožnosť doručiť písomnosť právnickej osobe na adresu jej sídla uvedenú v obchodnom registri alebo v inom registri, v ktorom je zapísaná. Keďže žalovanému v základnom konaní nebola doručovaná žiadna písomnosť na aktuálnu adresu jeho sídla uvedenú v obchodnom registri (súd mu doručoval písomnosti vždy na adresu Zvolen, Pribinova 825/32), nemôže byť splnený uvedený zákonný predpoklad náhradného doručenia písomnosti vyplývajúci z ustanovenia § 48 ods. 2 O.s.p. V konaní nebolo totiž vôbec zistené, že by žalovanému

nebolo možné písomnosť doručiť na adresu jeho sídla uvedeného v obchodnom registri, v tomto prípade na adresu Zvolen, T. Vansovej 1571. Odvolací súd preto správne neprihliadol v rámci posúdenia jednej z podmienok prípustnosti odvolania na prvý pokus o doručenie rozsudku žalovanému a správne považoval rozsudok súdu prvého stupňa za účinne doručený až dňom 9. júla 2009, kedy žalovaný písomnosť obsahujúcu rozsudok aj fakticky prevzal. Následne dospel k správne mu záveru, že ak žalovaný podal odvolanie osobne na okresný súd 22. júla 2009, podal ho v zákonom stanovenej 15- dňovej lehote. Námietka žalobcu, že odvolací súd prejednal odvolanie žalovaného, hoci bolo podané po uplynutí zákonom stanovenej lehoty, je preto nenáležitá.

II. K námietke žalobcu spočívajúcej v tom, že odvolací súd nesprávne právne vec posúdil v otázke výkladu § 120 OZ, dovolací súd uvádza, že súčasťou veci podľa tohto zákonného ustanovenia je všetko, čo k nej podľa povahy náleží a nemôže byť oddelené bez toho, aby sa tým vec ako celok znehodnotila (znehodnotením veci treba rozumieť stav, keď hlavná vec v porovnaní so stavom pred oddelením jej súčasti, slúži síce pôvodnému účelu, ale menej kvalitne alebo mu už nemôže slúžiť vôbec). Súčasť veci nie je samostatnou vecou v právnom zmysle; zdieľa právny režim veci, ku ktorej patrí. Ak patrí k pozemku, musí byť na ňom umiestnená. Súčasť veci preto nemôže byť spôsobilým predmetom občianskoprávných vzťahov, pokiaľ zákonom nie je stanovené inak. To okrem iného znamená, že súčasť veci prechádza na nového nadobúdateľa aj vtedy, ak v zmluve o prevode takéto veci nie sú vôbec uvedené. Rovnako to platí aj pri nadobúdaní vlastníckeho práva rozhodnutím štátneho orgánu, resp. pri nadobúdaní vlastníctva napr. udelením príklepu, okrem, ak z výroku rozhodnutia vyplýva, že sa rozhodnutie na súčasť veci nevzťahuje. Stavba, ako výsledok určitej stavebnej činnosti, ktorá je spôsobilá byť predmetom občianskoprávných vzťahov, nie je podľa § 120 ods. 2 OZ súčasťou pozemku. Súdna prax však považuje za súčasť pozemku aj niektoré vonkajšie úpravy na ňom umiestnené, predovšetkým oporné múry, záhradné vodovody, vodovodné a kanalizačné prípojky (podľa zákona č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách je potrebné vychádzať z toho, že od 1.11.2002 už naďalej nie sú súčasťou pozemku, na ktorom sú umiestnené; tvoria samostatný predmet právnych vzťahov; zákon určuje aj kto je ich vlastníkom a upravuje prechod ich vlastníctva pri zmene vlastníctva k nehnuteľnosti), spevnené a odstavné plochy (napr. parkovisko). Súčasťou pozemku sú aj trvalé porasty. Súdna prax však za súčasť pozemku nepovažuje vedľajšie stavby, medzi ktoré patrí aj studňa,

septik a oplotenie (súdna prax ich vždy považovala za príslušenstvo veci), ani cesty a rozvody elektriny.

V posudzovanej veci odvolací súd dospel k správne mu záveru, že stavby inventúrne vedené v účtovníctve žalobcu ako hmotný investičný majetok, a to spevnené plochy, spevnené plochy príjazdovej cesty Lieskovec, vodovod a sadové úpravy sú súčasťou pozemku, na ktorom sú umiestnené. Za správny treba považovať aj jeho záver, že na žalovaného nadobudnutím vlastníckeho práva k pozemku, prešli spolu s pozemkom aj jeho vyššie vymenované súčasti a to aj vtedy, ak neboli uvedené v listine svedčiacej o nadobudnutí vlastníctva k pozemku a že užívaním týchto vecí žalovaným, od okamihu nadobudnutia vlastníctva k nim, nemohla žalobcovi vzniknúť žiadna majetková ujma. Potiaľ možno s rozhodnutím odvolacieho súdu súhlasiť.

V prípade septiku, studní, oplotenia, objazdovej cesty parc. č. X., zemných rozvodov elektriny, odvolací súd dospel k nesprávne mu záveru, že tieto sú súčasťou pozemku. Uvedené vedľajšie stavby (septik, studne a oplotenie) treba považovať v zmysle § 121 OZ za príslušenstvo veci a ak sú pevne spojené so zemou (studňa vytvorená z betónových skruží, septik, ak nejde o nádrž z umelej hmoty alebo železnú nádrž) ide o veci nehnuteľné. Veci tvoriace príslušenstvo inej hlavnej veci majú, na rozdiel od súčasti veci, povahu samostatnej veci v právnom zmysle a teda môžu byť aj samostatným predmetom právnych vzťahov. V prípade, ak príslušenstvom hlavnej veci je nehnuteľnosť (vedľajšia stavba), je základným predpokladom, aby príslušenstvo prešlo spolu s hlavnou vecou na inú osobu, vyjadrenie vôle účastníkov právneho vzťahu, vykonať prevod aj tohto príslušenstva a to v písomnej forme. Ak takýto prejav vôle chýba (prejav vôle nebol vykonaný dostatočne určite a zrozumiteľne), príslušenstvo na nadobúdateľa hlavnej veci neprechádza. Obdobne to platí aj v prípade, ak dochádza k prechodu vlastníctva k hlavnej veci na základe rozhodnutia štátneho orgánu, resp. ak sa hlavná vec nadobúda na dražbe udelením príklepu.

V danej veci žalovaný nadobudol pozemok parc. č. X. do vlastníctva na základe príklepu udeleného súdnym exekútorom Bc. Jánom Debnárom v konaní vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. Er 904/2002 v rámci exekúcie predajom nehnuteľnosti (§ 134 a nasl. Exekučného poriadku). Odvolací súd, riadiac sa nesprávnym právnym názorom, vec neskúmal z hľadiska, či uvedené vedľajšie stavby sa nachádzajú na pozemku parc. č. X., a ak áno, či aj v prípade exekúcie predajom nehnuteľnosti vykonanej formou dražby k tomu, aby príslušenstvo (stavby) prešlo spolu s hlavnou vecou (pozemok), ktorá je predmetom dražby, na inú osobu, je potrebné, aby toto príslušenstvo bolo predmetom dražby.

V tomto smere nevykonan ani žiadne dokazovanie, najmä oboznámením listinných dôkazov, ktoré sú obsahom exekučného spisu (upovedomenie o začatí exekúcie predajom nehnuteľnosti, dražobná vyhláška, znalecký posudok č. 201/2002 zo 6.12.2002 vypracovaný znalcom Ing. Imrichom Lasabom, zápisnica o udelení príklepu pri dražbe nehnuteľnosti z 23.1.2003, uznesenie OS Zvolen zo 14.5.2003 č.k. Er 904/2002-105).

Pokiaľ ide o pozemnú komunikáciu („objazdovú“ cestu) a zemné rozvody elektriny, v oboch prípadoch ide o samostatný predmet právnych vzťahov, ktorých právna úprava sa nachádza v zákone č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon), resp. v zákone č. 276/2001 Z.z. o regulácii v sieťových odvetviach a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý bol v rozhodnom čase účinný (od 1. septembra 2012 nadobudol účinnosť zákon č. 250/2012 Z.z. o regulácii v sieťových odvetviach).

V prípade inžinierskych sietí na parc. č. X. uvedených v Popise sporných prvkov podľa súpisu HIM pod inventúrnym číslom majetku 7064, treba uviesť, že z rozhodnutia odvolacieho súdu nie je zrejmé, čo konkrétne sa rozumie pod týmito inžinierskymi sieťami (či ide o prípojky vodovodu, kanalizácie, elektriny a pod.). Ak ide o vodovodné a kanalizačné prípojky nachádzajúce sa na pozemku vlastnícky patriacom žalovanému, bude potrebné otázku vlastníctva k nim posúdiť už podľa zákona č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, ak k nadobudnutiu pozemku žalovaným, na ktorom sú umiestnené, došlo po 1.novembri 2002.

Vzhľadom na to, že odvolací súd neskúmal vec z právne významných hľadísk ani pri týchto položkách, je jeho záver o neopodstatnenosti žaloby predčasný a teda nesprávny. V danej veci nebolo možné zistiť, aký rozsah plnenia žalobca uplatňuje za užívanie jednotlivých vecí. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu preto v celom rozsahu zrušil podľa ustanovenia § 243b ods. 1 O.s.p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie; právny názor dovolacieho súdu v tomto rozhodnutí vyslovený je pre odvolací súd záväzný (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. augusta 2012

JUDr. Ladislav G ó r á s z , v.r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Mgr. Patrícia Špacírová